

POSTANOWIENIE

Dnia 9 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Barbara Myszka

w sprawie z wniosku M. M.

przy uczestnictwie E. K., K. M. i K. Ś.

o zmianę postanowienia w sprawie I Ns (...),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 9 kwietnia 2010 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie i uczestniczki postępowania K. M. od postanowienia Sądu Okręgowego w T.

z dnia 10 lutego 2009 r., sygn. akt I Ca (...) [I Cz (...)],

uchyla zaskarżone postanowienie w części oddalającej apelację oraz zażalenie w zakresie punktu II (drugiego) postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 maja 2008 r. sygn. akt I Ns (...) i w tym zakresie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T. pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

M. M. wniosła o zmianę prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 6 czerwca 2005 r., sygn. akt I Ns (...), o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. Żądanie zostało poparte przez uczestniczki postępowania K. M. i K. Ś., które – zgodnie

z wnioskodawczynią - wniosły, aby zmienić postanowienie Sądu Rejonowego w B. i stwierdzić, że spadkobiercami zmarłej E. M. na podstawie testamentu są: T. M., K. M. i K. Ś. wszyscy po 1/3 części.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2008 r. Sąd Rejonowy w B. oddalił wniosek oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Sąd Rejonowy ustalił, że E. M. zmarła w dniu 2 sierpnia 1991 r. Była tylko raz zamężna z W. M., który zmarł przed nią. Z małżeństwa tego miała dwóch synów: S. i T. Spadkobiercami po W. M. na podstawie testamentu są: wdowa E. M. w $\frac{3}{6}$ części i synowie: S. w $\frac{1}{6}$ części oraz T. w $\frac{2}{6}$ części. S. zmarł przed matką 26 stycznia 1990 r., a jego spadkobierczyniami są: wdowa M. M. oraz córki K. i K. M., obecnie Ś., wszystkie po $\frac{1}{3}$ części. Drugi z synów T. zmarł po matce 31 sierpnia 2004 r., a jego jedyną spadkobierczynią jest E. K. (uczestniczka postępowania). E. M. pozostawiła po sobie testament własnoręczny, datowany na 10 września 1990 r., w którym wskazała, że „piętro domu przy ul. R. wraz z ogródkiem zapisuję mojemu synowi T. i dwóm córkom zmarłego syna S. K. i K. po połowie; wszystkie ruchomości synowi T., aby nimi rozporządził według własnej woli”.

Na podstawie umowy sprzedaży z dnia 5 kwietnia 1960 r. dokonanej w formie aktu notarialnego Zofia Szymanowicz sprzedała na współwłasność po $\frac{1}{2}$ części na rzecz R. M. oraz W. M. i E. M. nieruchomość położoną w B. przy ul. R., stanowiącą parcelę budowlaną oznaczoną nr 45, objętą LWH 1628 gm. kat. B. Udział w nieruchomości W. M. i E. M. był objęty wspólnością majątkową małżeńską. Przedmiotem zbycia były także, traktowane przez strony umowy sprzedaży jako odrębne, lokale związane ze sprzedawanymi udziałami w parceli budowlanej: lokal na parterze budynku o charakterze mieszkalno-użytkowym, który przypadł R. M. oraz lokal mieszkalny na piętrze, którego współwłaścicielami stali się E. i W. M. Na podstawie tej umowy dla nieruchomości, objętej współwłasnością oraz dla lokali na parterze i piętrze budynku zostały założone księgi wieczyste Kw Nr [...].

Na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Powiatowego w B., sygn. akt I Ns (...) o stwierdzenie nabycia spadku po R. M., dział spadku i zniesienie współwłasności na wniosek E. M. ujawniono, że jest ona wyłączną właścicielką lokalu na piętrze budynku objętego księgą wieczystą KW Nr (...)3, z którym związany jest udział $\frac{1}{2}$ części we współwłasności nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw Nr (...)1. Drugim ze współwłaścicieli tej realności był T. M., któremu przysługiwało prawo własności do lokalu użytkowo- mieszkalnego na parterze, objętego księgą wieczystą KW nr (...)2.

Obok tego składnika majątkowego spadkodawczyni była ujawniona w dziale II księgi wieczystej KW Nr (...)01 prowadzonej dla nieruchomości składającej się z parcel gruntowych pgr. (...) /33 i (...) /40. Jedna z nich, parcela (...) /33, została sprzedana przez spadkodawczynię H. i W. S. na podstawie aktu notarialnego z dnia 19 grudnia 1967 r., czego nie odnotowano w prowadzonej dla nieruchomości księdze wieczystej.

Część parceli gruntowej (...) /40 weszła w skład działki ewidencyjnej nr (...)9 i stała się elementem drogi pozostającej w administracji Gminy Miasta B., natomiast pozostały jej fragment podlegał synchronizacji, tworząc działki ewidencyjne nr (...) /4 i (...) /6. Aktualną wartość nieruchomości położonej w B. przy ul. R. Sąd Rejonowy ustalił na kwotę 473.000 zł, natomiast nieruchomości objętej księgą wieczystą Kw nr (...)01, którą spadkodawczyni pominęła w testamencie, na kwotę 14 992 zł.

Sąd Rejonowy ustalił także, iż postępowanie, które zakończyło się wydaniem w dniu 6 czerwca 2005 r. przez Sąd Rejonowy w B. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M., zostało zainicjowane wnioskiem K. M. Z treści oświadczeń stron tego postępowania K. M., K. M. i E. K. wynikało, że żadna z nich nie kwestionowała, że nieruchomości lokalowa i ruchomości, o jakich stanowił testament, przynależały do majątku spadkowego i wyczerpywały cały spadek po zmarłej. Wycena tych składników, która stanowiła podstawę określenia udziałów spadkowych, także nie była przez zainteresowane kwestionowana. Postanowienie z dnia 6 czerwca 2005 r. nie było kwestionowane przez strony apelacją.

W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawczyni, nie będąc spadkobierczynią E. M., nie posiadała interesu prawnego, a zatem i legitymacji czynnej do wystąpienia z wnioskiem o zmianę postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po E. M. Ponieważ wniosek został poparty przez obydwie córki wnioskodawczyni, które należą do kręgu spadkobierców testamentowych po E. M., Sąd Rejonowy ocenił, że ich wniosek o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku był dopuszczalny, ale nie zasługiwał na uwzględnienie. Pominięcie przez spadkodawczynię w testamencie parceli gruntowej, mającej nieznaczną wartość w porównaniu z wartością nieruchomości lokalowej (niecałe 3% wartości tej ostatniej), nie stanowi dostatecznej podstawy do zmiany udziałów spadkobierców testamentowych w masie spadkowej. Wnioskodawczyni oraz uczestniczki K. i K. Ś. nie wykazały przy tym swoich twierdzeń, że spadkodawczyni pominęła w testamencie także inne składniki swego mienia w postaci nieruchomości, ruchomości, środków pieniężnych oraz biżuterii. Wykładnia

testamentu spadkodawczyni nie uzasadnia wniosku, że udziały spadkowe T. M. oraz K. M. i K. M. (Ś.) miały być równe.

Sąd Rejonowy przyjął, że w postępowaniu wszczętym na podstawie art. 679 k.p.c. nie można było badać zarzutu wnioskodawczyni i uczestniczek postępowania nieważności czynności prawnej ustanawiającej odrębną własność lokalu, jakim zadysponowała w testamencie spadkodawczyni.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2009 r. Sąd Okręgowy w T. oddalił apelację wnioskodawczyni i uczestniczki K. M. wniesioną od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 10 kwietnia 2008 r. oraz oddalił ich zażalenie na postanowienie Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 maja 2008 r., którym przyznano wynagrodzenie biegłemu z zakresu szacowania nieruchomości A. M. i kosztami tymi obciążono wnioskodawczynię.

Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy. Za uzasadnione uznał również stanowisko tego Sądu o braku interesu prawnego M. M. do wystąpienia z żądaniem zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. W ocenie Sądu Okręgowego uczestniczki K. M. i K. Ś., które poparły wniosek nie dochowały przewidzianego w art. 679 § 1 k.p.c. terminu do złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku. Ponadto okoliczności uzasadniające wniosek o zmianę tego postanowienia: nieważność czynności prawnej polegającej na sprzedaży lokalu nr 2 położonego w B. przy ul. R., brak wymienienia tego lokalu w testamencie, zarzut nieistnienia orzeczenia Sądu Rejonowego objętego żądaniem zmiany, uczestniczki postępowania mogły podnosić w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku I Ns (...). W postępowaniu tym K. M. i K. M. (obecnie Ś.) były zgodne, że lokal wchodzący w skład spadku ma charakter odrębny i został skutecznie pod względem prawnym ustanowiony oraz że w skład majątku po zmarłej nie wchodzi żadne inne składniki majątkowe poza tymi, które zostały wymienione w testamencie. Część oświadczeń wnioskodawczyni i uczestników w postępowaniu, które zakończyło się wydaniem prawomocnego postanowienia o stwierdzenie nabycia spadku po E. M., zostało złożonych na rozprawie w dniu 31 maja 2004 r. Protokół z tej rozprawy został podpisany przez protokolanta dopiero w dniu 2 sierpnia 2007 r. Z punktu widzenia procesowego istotne jest złożenie pod protokołem rozprawy podpisu przez sędziego referenta, który prowadził protokołowane czynności. Brak podpisu protokolanta skutkuje koniecznością powtórzenia czynności tylko wówczas, gdy jego podpisu w ogóle nie można uzyskać. Taka sytuacja w przypadku

protokołu z rozprawy z dnia 31 maja 2005 r. nie miała miejsca skoro podpis osoby, która pełniła tę funkcję, został, chociaż z opóźnieniem, złożony.

Sąd Okręgowy oddalił wnioski dowodowe zawarte w apelacji oraz złożone w toku postępowania apelacyjnego przez wnioskodawczynię i uczestniczkę K. M., uznając, że nie prowadziły one do poczynienia ustaleń istotnych w sprawie albo też były spóźnione.

Postanowienie Sądu Okręgowego zostało zaskarżone w całości skargą kasacyjną przez wnioskodawczynię i uczestniczkę postępowania K. M. W skardze podniesiono zarzut nieważności postępowania poprzez:

- wydanie orzeczenia przez inny skład orzekający aniżeli ten, przed którym odbyła się rozprawa;
- przeprowadzenie części rozprawy bez udziału protokolanta;
- nieuwzględnienie przez Sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji;
- nieuwzględnienia fikcyjnego charakteru sprawy I Ns (...) Sądu Rejonowego w B. oraz braku podpisu protokolanta pod rzekomym protokołem zamknięcia rozprawy z daty 31 maja 2005 r.;
- nieuwzględnienie nieważności postępowania w sprawie I Ns (...) poprzez sporządzenie i wykorzystanie opinii biegłego A. M., który podlegał wyłączeniu z ustawy na zasadzie art. 48 § 3 w zw. z art. 281 k.p.c.;
- nieuzasadnioną zmianę 2/3 składu orzekającego tuż przed rozprawą.

Skargę kasacyjną oparto także na podstawie naruszenia prawa materialnego poprzez obrazę Konstytucji RP w postaci naruszenia: prawa do rzetelnego sądu, prawa do rzetelnej kontroli instancyjnej, zasady legalizmu, naruszenia konstytucyjnej ochrony własności i dziedziczenia, w tym art. 922 § 1 k.c., art. 924 k.c. i art. 925 k.c. jak również błędną wykładnię i zastosowanie art. 948, art. 960 i 961 k.c., w konsekwencji wadliwe ustalenie wysokości stwierdzonych udziałów spadkowych i błędną wykładnię testamentu.

W skardze powołano się także na podstawę naruszenia przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., a także art. 679 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c., art. 381, 382 k.p.c. i art. 385 k.p.c.;
- naruszenia prawa obywatela do sądu oraz prawa do własności i dziedziczenia, a zwłaszcza art. 2, 7, 21 Konstytucji, art. 6 k.p.c. oraz art. 30 i 32 Konstytucji, a

także w tym kontekście naruszenie art. 378 § 2 k.p.c. oraz art. 387 § 3 zd. 2 k.p.c., a poprzez to powodujące również skutek z art. 379 pkt 5 k.p.c., poświadczenie nieprawdy co do okoliczności procesowych w uzasadnieniu postanowienia I Ca (...) I Cz (...);

- celowego działania organu drugiej instancji w kierunku niedopuszczenia do merytorycznego rozpoznania wadliwości orzeczeń I Ns (...) Sądu Rejonowego w B., co stanowi naruszenie art. 378 § 1 oraz art. 382 k.p.c.;
- art. 231 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz 391 § 1 k.p.c.;
- art. 679 k.p.c. w zw. z art. 1025 k.p.c. w postaci wadliwego ustalenia jakoby M. M. i K. M. (oraz K. Ś.) nie były legitymowane czynnie do wystąpienia z wnioskiem o zmianę postanowienia I Ns (...) Sądu Rejonowego w B.;
- art. 158, 160 i 162 k.p.c. poprzez pominięcie w protokole rozprawy I Ca (...) istotnych okoliczności oraz odmowę jego sprostowania i uzupełnienia na wniosek M. M. oraz wpisania zastrzeżenia K. M.;
- art. 381 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w postaci nieuzasadnionej odmowy dopuszczenia nowych faktów i dowodów, zwłaszcza zgłoszonych uzupełnieniem apelacji z daty 3 grudnia 2008 r.;
- wadliwe ustalenie zasądzonych od wnioskodawczynie kosztów na rzecz uczestniczki E. K. jako sumy 360 zł zamiast 60 zł, co stanowi obrazę przepisów o kosztach sądowych, art. 520 k.p.c. oraz § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. dotyczącego opłat za czynności adwokackie, poprzez błędną ich wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, a w przypadku przepisu art. 102 k.p.c. przez brak jego zastosowania.

Wnioskodawczynie i uczestniczka postępowania K. M. wniosły o uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w T., w tym również wydanego w sprawie I CZ (...) oraz uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 maja 2008 r. w przedmiocie obciążenia wnioskodawczynie kosztami opinii biegłego A. M.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut nieważności postępowania nie zasługiwał na uwzględnienie. Skład Sądu Okręgowego, który wydał zaskarżone skargą kasacyjną postanowienie, był zgodny z przepisami prawa, tj. został wydany przez Sąd w składzie, przed którym odbyła się rozprawa, po zamknięciu której zostało wydane zaskarżone skargą kasacyjną postanowienie. Treść protokołu rozprawy z dnia 10 lutego 2009 r., poprzedzającej wydanie przez Sąd Okręgowy postanowienia z dnia 10 lutego

2009 r., nie potwierdza zarzutu skargi kasacyjnej, że w wydaniu tego postanowienia brali udział inni sędziowie niż Ci, którzy uczestniczyli w rozpoznaniu sprawy na rozprawie poprzedzającej wydanie tego orzeczenia. Skład Sądu Okręgowego wymieniony w protokole rozprawy z dnia 10 lutego 2009 r. w osobach sędziów Sądu Okręgowego: G. K., B. G. i M. S. jest identyczny ze składem wymienionym w sentencji postanowienia Sądu Okręgowego w T. z dnia 10 lutego 2009 r. Nie podważa tego podana w uzasadnieniu skargi kasacyjnej okoliczność uczestniczenia w tym samym dniu sędziego M. S. w rozpoznawaniu innych spraw w składzie jednoosobowym. Ten sam sędzia mógł bowiem uczestniczyć tego samego dnia, w przerwie pomiędzy sprawami rozpoznawanymi w składzie jednoosobowym, także w sprawie rozpoznawanej w składzie trzyosobowym. Na wokandzie spraw wyznaczonych do rozpoznania w danym dniu odnotowuje się jedynie godzinę rozpoczęcia i zakończenia sesji wyznaczonych dla tego samego składu orzekającego. Załączony do skargi kasacyjnej dokument w postaci wokandy spraw wyznaczonych w Sądzie Okręgowym w T. do rozpoznania przez sędziego M. S. jednoosobowo w dniu 10 lutego 2009 r. nie podważa więc okoliczności wynikającej z treści protokołu rozprawy z dnia 10 lutego 2009 r. w sprawie o sygn. akt I Ca (...) i I CZ (...) Sądu Okręgowego w T. oraz postanowienia tego Sądu wydanego po zamknięciu rozprawy, że tego samego dnia ten sam sędzia uczestniczył w rozpoznaniu sprawy i wydaniu postanowienia w składzie trzyosobowym. Tak samo należy ocenić zarzut nieuczestniczenia w rozprawie w dniu 11 grudnia 2008 r. przed Sądem Okręgowym w T. sędziego B. G., która jest wymieniona w protokole rozprawy z dnia 11 grudnia 2008 r. w składzie Sądu Okręgowego, przed którym odbyła się ta rozprawa. Zarzutu tego nie potwierdza jedynie okoliczność, że tego samego dnia ten sam sędzia uczestniczył w rozpoznawaniu spraw w składzie jednoosobowym. Wbrew zarzutowi skargi kasacyjnej przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie zawierają zakazu uczestniczenia tego samego sędziego, w tym samym dniu w rozpoznawaniu spraw w różnych składach osobowych tego samego sądu. Należy to wyłącznie do wewnętrznej sfery organizacyjnej sądu.

W postępowaniu kasacyjnym zarzut nieważności postępowania może dotyczyć wyłącznie postępowania przez sądem drugiej instancji, które zakończyło się wydaniem zaskarżonego skargą kasacyjną orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2004 r., III CK 38/04, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 lutego 1998 r., II CKN 600/97, OSP z 1999 r., nr 3, poz. 58). Z tego względu nie był zasadny zarzut nieważności postępowania uzasadniony tym, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił

nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji wywodzonej z faktu uwzględnienia przez ten Sąd opinii biegłego A. M., który – według skarżących - podlegał wyłączeniu z mocy prawa, pominięcia fikcyjnego charakteru sprawy I Ns (...) Sądu Rejonowego w B. oraz nieuwzględnienia braku podpisu protokolanta pod protokołem rozprawy z dnia 31 maja 2005 r., która odbyła się przed tym Sądem. W przypadku, gdy postępowanie przed sądem pierwszej instancji dotknięte jest nieważnością, którą sąd drugiej instancji, zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., powinien wziąć pod uwagę z urzędu, uzasadniony jest jedynie zarzut naruszenia przez sąd drugiej instancji prawa procesowego - art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Nieuwzględnienie przez sąd drugiej instancji nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji, nie skutkuje jednak nieważnością postępowania przed sądem drugiej instancji. Tym bardziej zarzutu nieważności postępowania przed sądem drugiej instancji nie można wywodzić z faktu nieuwzględnienia przez Sąd Okręgowy w T., zarzucanej przez wnioskodawczynię i uczestniczki postępowania K. M. i K. Ś., nieważności postępowania w innym prawomocnie zakończonym postępowaniu przed Sądem Rejonowym w B. o sygn. akt I Ns (...). Zarzut nieważności tego postępowania mógł być wykazywany jedynie w razie wniesienia apelacji od postanowienia kończącego to postępowanie albo w postępowaniu o jego wznowienie na podstawie art. 524 k.p.c. w zw. z art. 399 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Postępowanie zainicjowane wnioskiem M. M. dotyczyło zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, które zostało wszczęte na podstawie art. 679 § 1 k.p.c. W postępowaniu tym nie podlegała badaniu prawidłowość postępowania, które zakończyło się wydaniem prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M., w tym również, czy postępowanie to dotknięte było nieważnością. Dlatego dla rozstrzygnięcia w sprawie wszczętej na podstawie art. 679 § 1 k.p.c. nie miała żadnego znaczenia eksponowana w skardze kasacyjnej okoliczność podpisania z opóźnieniem przez protokolanta protokołu rozprawy z dnia 31 maja 2005 r. przed Sądem Rejonowym w B. w sprawie o sygn. akt I Ns (...).

W postępowaniu cywilnym nie obowiązuje zasada niezmienności składu rozpoznającego daną sprawę. Dotyczy to zarówno postępowania przed sądem pierwszej, jak i drugiej instancji. Zgodnie z art. 323 k.p.c., mającym zastosowanie także w postępowaniu apelacyjnym i nieprocesowym w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c., wyrok, odpowiednio postanowienie w postępowaniu nieprocesowym, może być wydany jedynie przez sędziów, przed którymi odbyła się rozprawa poprzedzająca

bezpośrednio wydanie wyroku. Dlatego nie mógł być uwzględniony zarzut nieważności postępowania przed Sądem Okręgowym w T. motywowany tym, że skład tego Sądu ulegał zmianie podczas rozpoznawania apelacji. Zgodnie z § 57 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych (Dz. U. Nr 38, poz. 249 ze zm.) do przewodniczącego wydziału w danym sądzie należy rozdział pracy pomiędzy sędziów, według zasad ustalonych przez kolegium sądu, z uwzględnieniem § 49. Przewodniczący wydziału wyznacza sędziego sprawozdawcę oraz członków składu orzekającego. Skład sądu, który brał udział w rozprawie w dniu 11 grudnia 2008 r., został wyznaczony zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w T., co znajduje potwierdzenie w piśmie z dnia 13 stycznia 2009 r. Nieważność postępowania z przyczyny określonej w art. 379 pkt 4 k.p.c. dotyczy sytuacji, gdy skład sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, był sprzeczny z przepisami prawa, tj. był sprzeczny z przepisami kodeksu postępowania cywilnego albo nie odpowiadał kryteriom określonym w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2001 r., Nr 98, poz. 1070 ze zm.). Skład Sądu Okręgowego, który wydał zaskarżone postanowienie, był zgodny z tymi przepisami. Należy mieć także na uwadze, że według art. 45 § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych sędziego w jego czynnościach może zastąpić m.in. sędzia tego samego sądu. Jak stanowi art. 45 § 2 tej ustawy, zastąpienie o którym mowa w § 1, może nastąpić na podstawie zarządzenia przewodniczącego wydziału lub prezesa sądu, wydanego na wniosek sędziego albo z urzędu, w celu zapewnienia sprawności postępowania. Nie było więc wykluczone wydanie przez Przewodniczącego Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w T. zarządzenia o zmianie składu, który został początkowo wyznaczony do rozpoznania sprawy, w celu zapewnienia sprawności postępowania. Oddalenie wniosków o wyłączenie określonych sędziów od rozpoznania sprawy nie oznaczało, że Ci sędziowie, których dotyczyły wnioski o wyłączenie, musieli brać udział w składzie sądu, który rozpoznawał sprawę.

Nie uzasadnia zarzutu nieważności postępowania chwilowy brak na rozprawie protokolanta. Taka sytuacja, jeżeli miała miejsce, stanowi uchybienie przepisom postępowania. W takim wypadku uwzględnienie zarzutu naruszenia prawa procesowego w skardze kasacyjnej wymaga nie tylko określenia tych przepisów postępowania, którym uchybił sąd drugiej instancji takim procedowaniem, ale także wykazania, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. W skardze kasacyjnej nie wskazano, aby podczas nieobecności protokolanta miały miejsce czynności procesowe istotne dla

rozstrzygnięcia sprawy, których nie odnotowano w protokole rozprawy. Co jednak istotniejsze podnoszonego w skardze kasacyjnej zarzutu braku obecności protokolanta na części rozprawy w dniu 10 lutego 2009 r. nie potwierdza treść protokołu tej rozprawy.

W skardze kasacyjnej podniesiono zarzuty naruszenia art. 158, 160 i 162 k.p.c. poprzez pominięcie w protokole rozprawy w sprawie I Ca (...) istotnych okoliczności oraz odmowę jego sprostowania i uzupełnienia na wniosek M. M. oraz wpisania zastrzeżenia K. M. Odnosząc się do tych zarzutów należy stwierdzić, że protokoły rozpraw, które odbyły się przed Sądem Okręgowym w T. odpowiadają wymogom formalnym określonym w art. 158 k.p.c. Również wnioski wnioskodawczynie i uczestniczki postępowania K. M. dotyczące sprostowania lub uzupełnienia protokołów rozpraw zostały rozpoznane przez przewodniczącego posiedzenia Sądu Okręgowego, a odwołania od wydanych przez niego zarządzeń zostały rozpoznane przez Sąd Okręgowy, zgodnie z wymogami określonymi w art. 160 k.p.c. Oznacza to konieczność przyjęcia, że czynności procesowe przebiegały zgodnie z tym, co utrwalono w tych protokołach. Protokół rozprawy jest dokumentem urzędowym, który zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c., stanowi dowód tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone. Dodatkowo podnieść należy, że wniosek o sprostowanie rozprawy z dnia 11 grudnia 2008 r. dotyczył pominięcia odnotowania w protokole wypowiedzi Przewodniczącego Sądu o zmianie składu orzekającego, który został wcześniej wyznaczony. Pominięcie tej wypowiedzi Przewodniczącego, jeżeli faktycznie miała miejsce, nie miała żadnego wpływu na treść zaskarżonego orzeczenia. W szczególności wypowiedź ta nie stanowiłaby podstawy do uwzględnienia zarzutu nieważności postępowania.

Nie był uzasadniony zarzut pozbawienia możliwości obrony praw wnioskodawczynie i uczestniczki postępowania K. M. wywodzony z faktu zaniechania doręczenia im odpowiedzi na apelację E. K. Zgodnie z art. 372 k.p.c., który w związku z art. 13 § 2 k.p.c., ma także zastosowanie w postępowaniu apelacyjnym w sprawie nieprocesowej, po doręczeniu apelacji strona przeciwna może w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia apelacji wnieść odpowiedź na apelację wprost do sądu drugiej instancji. Odpis apelacji wniesionej przez wnioskodawczynię i uczestniczkę postępowania K. M. został doręczony pełnomocnikowi uczestniczki postępowania E. K. w dniu 8 lipca 2008 r. (zwrotne poświadczenie odbioru), a pisemna odpowiedź na apelację została wniesiona przez pełnomocnika uczestniczki E. K. dopiero w dniu 4 września 2008 r. (data stempla pocztowego). Ze względu na to, że pisemna odpowiedź na apelację została wniesiona z uchybieniem terminu przewidzianego w art. 372 k.p.c. nie było podstaw do zarządzenia

doręczenia jej odpisu wnioskodawczyni oraz innym uczestnikom postępowania. Natomiast pisma procesowe wnoszone w toku postępowania apelacyjnego przez wnioskodawczynię i uczestniczkę postępowania K. M. tytułowane jako uzupełnienie apelacji nie podlegały szczególnemu reżimowi, co do terminu ich wniesienia i dlatego podlegały doręczeniu innym uczestnikom postępowania.

Za nieuzasadniony należy uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Art. 233 § 1 k.p.c. wyraża zasadę swobodnej oceny dowodów. Zarzut naruszenia tego przepisu nie może być skutecznie podniesiony w skardze kasacyjnej, bowiem zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Przepis zawarty w art. 233 § 1 k.p.c. odnosi się do oceny dowodów dlatego zarzut jego naruszenia zmierza do zakwestionowania prawidłowości oceny dowodów dokonanej przez Sąd drugiej instancji, co w skardze kasacyjnej jest niedopuszczalne (por. wyrok SN z dnia 29 marca 2007 r., II PK 231/06, OSNP z 2008 r., nr 9-10, poz. 124, wyrok SN z dnia 8 maja 2008 r., V CSK 579/07, niepubl.).

Nie był także uzasadniony zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., który określa elementy uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji. Przepis ten poprzez art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 13 § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie do uzasadnienia postanowienia sądu drugiej instancji wydanego w postępowaniu nieprocesowym. Zgodnie z art. 328 § 2 k.p.c. uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia. W postępowaniu odwoławczym wyrok powinien także odnosić się do zarzutów zawartych w apelacji. Spełnia te wymagania uzasadnienie zaskarżonego postanowienia, w którym Sąd Okręgowy wskazał podstawę faktyczną i prawną swego rozstrzygnięcia, jak również odniósł się do zarzutów zawartych w apelacji, w tym także do wniosków dowodowych złożonych na etapie postępowania apelacyjnego. Oddalenie tych wniosków oraz pominięcie rozważań prawnych dotyczących interpretacji testamentu E. M. było spowodowane przyjęciem przez Sąd Okręgowy, że wnioskodawczyni nie była uprawniona do złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M., a uczestniczki postępowania K. M. i K. Ś. nie zachowały terminu do złożenia takiego wniosku przewidzianego w art. 679 § 1 zd. drugie k.p.c. względnie podniesione przez nie podstawy uzasadniające wniosek były tego rodzaju, że mogły być wykazywane w postępowaniu, w którym zapadło postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku po E.

M. Sąd Okręgowy przedstawił więc swoje stanowisko, które było przyczyną oddalenia apelacji. Uzasadnieniu postanowienia Sądu drugiej instancji można jedynie postawić zarzut braku pełnej spójności stanowiska prawnego, co zostanie bliżej omówione w dalszej części uzasadnienia. Jednakże podstawą skargi kasacyjnej z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. może być naruszenie przepisów postępowania tego rodzaju, że mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Dlatego w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, które podziela skład rozpoznający skargę kasacyjną, że w postępowaniu kasacyjnym uwzględnienie zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. może mieć miejsce wyjątkowo, gdy treść uzasadnienia sądu drugiej instancji nie pozwala ustalić podstawy faktycznej bądź prawnej rozstrzygnięcia, czy też jakie stanowisko zajął sąd odwoławczy w stosunku do zarzutów zawartych w apelacji, a w konsekwencji nie jest możliwe przeprowadzenie kontroli zaskarżonego orzeczenia skargą kasacyjną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2006 r., II CSK 136/05, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005 r., IV CK 122/05, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP z 2003 r., nr 7, poz. 182). Taki zarzut nie jest uzasadniony w stosunku do uzasadnienia zaskarżonego skargą kasacyjną postanowienia.

W skardze kasacyjnej bezzasadnie podniesiono naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 317 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Według art. 317 § 1 k.p.c. sąd może wydać wyrok częściowy, jeżeli nadaje się do rozstrzygnięcia tylko część żądania lub niektóre z żądań pozwu; to samo dotyczy powództwa wzajemnego. Przepis art. 317 § 1 k.p.c. poprzez art. 13 § 2 k.p.c. może mieć także zastosowanie do postanowień wydawanych w postępowaniu nieprocesowym. Nie dotyczy to jednak postępowania w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, gdyż postanowieniem tym sąd stwierdza nabycie co do całego spadku przez wszystkich spadkobierców (por. art. 677 k.p.c.). W postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku, w tym wydanym na skutek wniosku opartego o art. 679 § 1 k.p.c. poza sytuacją, gdy w skład spadku wchodzi gospodarstwo rolne, nie wymienia się jakichkolwiek składników majątku spadkowego. Ustalenie składu spadku może być konieczne dla dokonania wykładni testamentu spadkodawcy. W takim przypadku ustalenia dotyczące składu majątku spadkowego powinny być zawarte jedynie w uzasadnieniu postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, a nie w jego sentencji. Dlatego nie było możliwe rozstrzygnięcie w

postanowieniu częściowym o tym, czy w skład spadku po E. M. wchodziła odrębna własność lokalu nr 2 położonego na piętrze budynku położonego w B. przy ul. R.

Nie zasługiwał na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., który określa granice rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji. Zgodnie z tym przepisem sąd drugiej instancji, w granicach zaskarżenia powinien wziąć pod uwagę podniesione w apelacji zarzuty naruszenia prawa procesowego, z urzędu uwzględnić ewentualną nieważność postępowania oraz zastosować właściwe normy prawa materialnego do ustalonego przez siebie stanu faktycznego. W tych też granicach orzekł Sąd Okręgowy. Brak szczegółowego odniesienia się do części zarzutów zawartych w apelacji wynikał z tego, co już wcześniej stwierdzono, że Sąd drugiej instancji przyjął brak interesu prawnego wnioskodawczyni do złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M., jak również uznał, że uczestniczki postępowania K. M. i K. Ś. poparły ten wniosek nie tylko po terminie przewidzianym w art. 679 § 1 zd. drugie k.p.c., ale powołały się na okoliczności, które mogły być podnoszone w postępowaniu o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. Sąd Okręgowy odniósł się także do wniosków dowodowych złożonych na etapie postępowania apelacyjnego uznając je za spóźnione, jak również ocenił znaczenie okoliczności podniesionej w apelacji podpisania po wielu miesiącach przez protokolanta protokołu rozprawy z dnia 31 maja 2005 r. w sprawie I Ns (...) Sądu Rejonowego w B.

Nie zasługiwał także na uwzględnienie zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, mającym poprzez art. 13 § 2 k.p.c., odpowiednie zastosowanie także w postępowaniu nieprocesowym, sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym. Z treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia nie wynika, aby Sąd Okręgowy wziął pod uwagę inny materiał dowodowy niż zebrany przed Sądem pierwszej instancji. Natomiast na etapie postępowania apelacyjnego Sąd Apelacyjny nie przeprowadził nowych dowodów, co wiązałoby się z koniecznością ich uwzględnienia przy rozstrzygnięciu apelacji. Inną natomiast kwestią jest to, czy Sąd Okręgowy zasadnie na podstawie art. 381 k.p.c. pominął nowe dowody, które zostały powołane w postępowaniu apelacyjnym. Odniesienie się do zarzutu naruszenia tego przepisu wymaga w pierwszej kolejności rozstrzygnięcia o tym, czy Sąd Okręgowy naruszył art. 679 k.p.c.

W skardze kasacyjnej podniesiono zarzut naruszenia art. 679 k.p.c. w zw. z art. 1025 k.p.c. w postaci wadliwego ustalenia jakoby M. M. i K. M. nie były legitymowane czynnie do wystąpienia z wnioskiem o zmianę postanowienia I Ns (...) Sądu

Rejonowego w B. Podany w skardze kasacyjnej art. 1025 k.p.c. jest nieprawidłowy, gdyż przepis ten dotyczy kolejności zaspokajania wierzycieli z kwoty uzyskanej z egzekucji. Regulacja zawarta w tym przepisie nie ma więc żadnego związku z rozpoznaną sprawą. Uwzględniając treść uzasadnienia skargi kasacyjnej nie ulega jednak wątpliwości, że właściwym przepisem, który miał być objęty zarzutem kasacyjnym, jest art. 1025 k.c., a ściślej art. 1025 § 1 k.c., według którego sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Powołanie w skardze kasacyjnej art. 1025 k.p.c. zamiast art. 1025 k.c. należało potraktować jako oczywistą omyłkę pisarską. Zgodnie z art. 1025 § 1 k.c., w brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, sąd na wniosek osoby mającej w tym interes stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Normy prawa procesowego dotyczące postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku określają szczegółowo warunki uzyskania postanowienia stwierdzającego nabycie spadku (art. 669 – 679 k.p.c.). Nie zawierają one dodatkowych wymogów, w stosunku normy wynikającej z art. 1025 § 1 k.c., które musi spełnić osoba, która występuje z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku. W judykaturze przyjmuje się szeroką interpretację interesu, o którym stanowi art. 1025 § 1 k.c., upoważniającego do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku. Taki interes posiadają więc nie tylko spadkobiercy, osoby uprawnione do zachowku, zapisu, czy wierzyciele spadku. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że uprawnienie do złożenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po współwłaścicielu nieruchomości na rzecz jego spadkobierców ma współwłaściciel nieruchomości, chociaż sam nie rości sobie praw do spadku (por. uchwała SN z dnia 11 lutego 1958 r., 3 CO 29/57, OSN z 1959 r., nr IV, poz. 120).

Według art. 679 § 1 k.p.c. dowód, że osoba, która uzyskała stwierdzenie nabycia spadku, nie jest spadkobiercą lub że jej udział w spadku jest inny niż stwierdzony, może być przeprowadzony tylko w postępowaniu o uchylenie lub zmianę stwierdzenia nabycia spadku. Jak stanowi art. 679 § 2 k.p.c. wniosek o wszczęcie takiego postępowania może zgłosić każdy zainteresowany. Szczególne wymagania dotyczące osoby składającej wniosek o zmianę prawomocnego postanowienia stwierdzającego nabycie spadku określone są w art. 679 § 1 k.p.c. jedynie wobec osób, które były uczestnikami postępowania o stwierdzenie nabycia spadku. W sprawie, w której wniesiono skargę kasacyjną, wnioskodawczyni nie była uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku po E. M., wobec powyższego miał do niej zastosowania art. 679 § 2

k.p.c. Przepis ten nie określa pojęcia zainteresowanego. W orzecznictwie oraz w doktrynie prawa przyjmuje się, że pojęcie zainteresowanego, który może zgłosić wniosek o wszczęcie postępowania w trybie art. 679 § 1 k.p.c., należy interpretować szeroko. W konsekwencji przyjmuje się, że krąg osób, które mogą zainicjować postępowanie z art. 679 § 1 k.p.c. odpowiada temu samemu kręgowi osób, które mogą wystąpić w wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku (por. postanowienia SN: z dnia 4 lipca 1966 r., II CZ 217/66, OSPiKA 1967, nr 2, poz. 37 oraz z dnia 12 stycznia 1983 r., III CRN 218/82, OSNCP z 1983 r., nr 8, poz. 124). Dokonując wykładni art. 679 § 2 k.p.c. należy mieć na uwadze, że przepis ten w odróżnieniu od art. 524 § 2 k.p.c. – regulującego możliwość żądania wznowienia postępowania nieprocesowego przez zainteresowanego, który nie był uczestnikiem postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem orzekającym co do istoty sprawy – nie uzależnia prawa do żądania zmiany bądź uchylenia prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku od wykazania, że orzeczenie to narusza jego prawa.

Uwzględniając powyższe, wbrew ocenie Sądu Okręgowego należy przyjąć, że wnioskodawczyni była osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 679 § 2 k.p.c. do wszczęcia postępowania o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. Wnioskodawczyni wprawdzie nie rościła sobie żadnych praw do spadku po spadkodawczyni, jednakże była spadkobierczynią zmarłego w 26 stycznia 1990 r. S. M. (syna wnioskodawczyni), który z kolei był spadkobiercą W. M., zmarłego 17 maja 1966 r. męża spadkodawczyni E. M. Dlatego, co do przedmiotów wchodzących w skład masy spadkowej W. M. pomiędzy jego spadkobiercami (bądź ich następcami) a spadkobiercami E. M. zachodzi stosunek współwłasności. Z chwilą bowiem śmierci W. M. wspólność ustawowa pomiędzy E. i W. małżeństwem M. uległa przekształceniu we wspólność ułamkową. Wnioskodawczyni może być więc współwłaścicielem rzeczy i praw wchodzących w skład wspólności majątkowej małżeńskiej E. i W. M. Jak już wcześniej stwierdzono w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że uprawnienie do złożenia wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po współwłaścicielu nieruchomości na rzecz jego spadkobierców ma współwłaściciel nieruchomości, chociaż sam nie rości sobie praw do spadku (uchwała SN z dnia 11 lutego 1958 r., 3 CO 29/57). Mając na uwadze to stanowisko Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 12 stycznia 1983 r., III CRN 218/82, przyjął, że interes prawny w stwierdzeniu nabycia spadku oraz w żądaniu zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku może mieć także współwłaściciel przedmiotów wchodzących w skład spadku. Taka sytuacja

zachodzi w odniesieniu do wnioskodawczynie. Nie ma przy tym znaczenia, że wnioskodawczynie żądała zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku tylko w zakresie przyjętych ułamków, w jakich wskazani w tym postanowieniu spadkobiercy odziedziczyli spadek. Według art. 679 § 1 k.p.c. w ramach żądania zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku można domagać się także ustalenia, że udział spadkobiercy jest inny niż stwierdzony w prawomocnym postanowieniu.

Zarzucając w skardze kasacyjnej naruszenie art. 679 k.p.c. trafnie podniesiono, że uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie jest spójne. Sąd Okręgowy, mimo przyjęcia, że wnioskodawczynie nie posiada interesu prawnego do żądania zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. ocenił, że wnioskodawczynie nie wykazała, aby w skład spadku po E. M. wchodziły także inne rzeczy bądź prawa ponad pominiętą w spadku nieruchomości stanowiącą parcelę gruntową nr (...)/40 położoną w B. Taka argumentacja, dotycząca braku merytorycznych przesłanek do zmiany postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, pozostaje w sprzeczności ze stanowiskiem tego Sądu o braku uprawnienia wnioskodawczynie do złożenia wniosku o zmianę prawomocnego postanowienia sądu w trybie art. 679 § 1 k.p.c. Podobną uwagę można odnieść także do uzasadnienia w części dotyczącej uczestniczki postępowania K. M. Z jednej bowiem strony Sąd Okręgowy uznał, że nie dochowała ona – podobnie jak uczestniczka postępowania K. Ś. – warunków określonych w art. 679 § 1 k.p.c., warunkujących możliwość wystąpienia z wnioskiem o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, z drugiej zaś strony Sąd Okręgowy przyjął, że nie udowodniła ona swoich twierdzeń dotyczących składników masy spadkowej po E. M.

Ze względu na uwzględnienie zarzutu naruszenia art. 679 § 2 k.p.c. w stosunku do wnioskodawczynie tracą na znaczeniu rozważania Sądu Okręgowego dotyczące przekroczenia przez uczestniczkę K. M. terminu przewidzianego w art. 679 § 1 k.p.c. do żądania zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. Zgodnie z art. 679 § 1 zd. drugie k.p.c. ten, kto był uczestnikiem postępowania o stwierdzenie nabycia spadku, może żądać zmiany postanowienia stwierdzającego nabycie spadku, gdy żądanie opiera na podstawie, której nie mógł powołać w tym postępowaniu, a wniosek o zmianę składa przed upływem roku od dnia, w którym uzyskał tę możliwość. Żądanie zmiany prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku było uzasadnione przede wszystkim tym, że w skład spadku po E. M.

nie wchodził wyodrębniony lokal mieszkalny nr 2 położony na piętrze budynku położonego w B. przy ul. R. Zasadnie podniesiono w skardze kasacyjnej, że podstawy tej uczestniczka postępowania K. M. nie mogła powołać w prawomocnie zakończonym postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku. Z dokumentów sądowych przedstawiających stan prawny tego lokalu i nieruchomości wspólnej, na której „wyodrębniono ten lokal” wynikało, że w czasie, gdy toczyło się postępowanie spadkowe zakończone prawomocnym postanowieniem lokal ten został prawnie wyodrębniony i stanowił własność E. M. Taki też stan prawny został przyjęty przez Sąd Rejonowy, który orzekał w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po E. M. oraz przez Sąd Rejonowy, który orzekał w sprawie o zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku po E. M. W tej ostatniej sprawie Sąd Rejonowy przyjął, że nie może rozstrzygać o zarzutach dotyczących nieważności czynności prawnej z udziałem E. M., której przedmiotem był odrębny lokal mieszkalny nr 2, położony w B. ul. R. Sąd Okręgowy mimo, że zaaprobował stanowisko Sądu Rejonowego nie odniósł się do okoliczności, że wnioskodawczyni i uczestniczka K. M. dopiero z pisma Departamentu Sądów Powszechnych Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 10 stycznia 2006 r. dowiedziały się, że wniosek E. M. z dnia 15 kwietnia 1975 r. o wpis do ksiąg wieczystych jej praw do nieruchomości położonej w B. przy ul. R. [Kw nr (...)1] oraz wyodrębnionej z niej nieruchomości lokalowej, nie został faktycznie rozpoznany oraz że po interwencji Ministerstwa Sprawiedliwości zostały wydane rozstrzygnięcia sądowe dotyczące tych nieruchomości przesądzające o ich statusie prawnym. W konsekwencji nie można odeprzeć zarzutu naruszenia art. 679 § 1 k.p.c. w stosunku do uczestniczki postępowania K. M., jak również zarzutu naruszenia art. 381 k.p.c. albowiem wnioski dowodowe złożone na etapie postępowania apelacyjnego zmierzały m.in. do wykazania treści rozstrzygnięć, jakie zapadły w stosunku do nieruchomości wspólnej oraz lokalu mieszkalnego wchodzących w skład spadku po E. M. oraz wykazania istnienia innych składników masy spadkowej. Sąd Okręgowy nie wyjaśnił, które z powołanych okoliczności i dowodów i dlaczego uznał za spóźnione.

Ponieważ skarga kasacyjna została oparta na uzasadnionej podstawie naruszenia prawa procesowego przedwczesne byłoby ustosunkowanie się do podniesionych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego.

Z tych przyczyn zaskarżone postanowienie na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zostało uchylone w części oddalającej apelację oraz zażalenie wnioskodawczyni i uczestniczki postępowania K. M. od postanowienia Sądu

Rejonowego w B. z dnia 28 maja 2008 r. w zakresie punktu drugiego dotyczącego obciążenia wnioskodawczyni kosztami sporządzenia opinii biegłego. W tym bowiem zakresie orzeczenie Sądu Rejonowego w B., zaskarżone zażaleniem do Sądu Okręgowego, było częścią rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji. W uchylonym zakresie sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.